

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 114/2024-26

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], t. č. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného PK law firm s. r. o., Konventná 636/6, Bratislava, proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3Tpo/72/2023 z 20. novembra 2023 takto

rozhodol:

Ústavnej sťažnosti **nevypoveduje**.

Odôvodnenie:

I.

1. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 114/2024-14 z 20. februára 2024 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti, ktorou sa domáhal porušenia svojho základného práva podľa čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) napadnutým uznesením krajského súdu uvedeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ žiada napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie, priznať primerané finančné zadostučinenie a napokon náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutého uznesenia, vyjadrenia odporcu a príloh vyplýva, že uznesením Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Bratislave ČVS:KRP-60/1-VYS-BA-2023 z 3. novembra 2023 bolo začaté trestné stíhanie a zároveň sťažovateľovi vznesené obvinenie pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 4 písm. c) a ods. 6 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) a j) Trestného zákona na skutkovom základe uvedenom v danom uznesení.

3. Okresný súd Pezinok (ďalej len „okresný súd“) uznesením sp. zn. 46Tp/29/2023 zo 4. novembra 2023 vzal sťažovateľa do väzby z dôvodu § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zároveň s poukazom na § 80 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku nenahradil väzbu písomným sľubom

ani dohľadom probačného a mediačného úradníka. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť, ktorá bola napadnutým uznesením krajského súdu podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietnutá.

II.

4. Sťažovateľ v rámci svojej argumentácie vyjadruje nespokojnosť s tvrdeným porušením prezumpcie nevinny uznesením okresného súdu, ktoré následne potvrdil krajský súd, no dôvody odobrenia záverov okresného súdu krajským súdom sa mu zdajú nedostatočné a arbitrárne. Aprobované výroky okresného súdu, ktoré sťažovateľ napadol, boli takéto:

a) *„Vzhľadom na doposiaľ uvedené je možné konštatovať, že obvinení [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] si dlhodobo a pravidelne zabezpečovali omamnú látku marihuany, a to za účelom jednak vlastnej potreby, ako však i určenej k ďalšej a prioritne odplatnej distribúcii, o ktorej ich dispozícii s danou drogou mali vedomosť viacerí odberatelia a konzumenti, práve pre ktorých boli obvinení v súhrnnom období od roku 2019 a prakticky až do momentu obmedzenia ich osobnej slobody dodávateľmi drogy, a to v rôznom množstevnom rozsahu od 1 g až 250 g drogy marihuany.“;*

b) *„Osoby obvinených sú teda pravdepodobne dlhodobými dodávateľmi drogy marihuany v prospech viacerých odberateľov a konzumentov, ktorí si v pravidelných intervaloch odplatnou ako i bezodplatnou formou od týchto drogy zabezpečovali, ktorú drogu označili za kvalitatívne účinnú.“;*

c) *«V prípade oboch obvinených možno týchto označiť za osoby „dealerov“ poskytujúcich omamné látky osobám odberateľov a konzumentov, ktorých táto činnosť v intenciách usvedčujúcich svedeckých výpovedí a výpovedí ďalších zo skutkov obvinených osôb presahovala obvyklý čas drogovej činnosti, práve ktorá pravidelnosť, intenzita a stálosť dodávania požadovanej drogy po viac ako jeden rok, resp. 12 mesiacov, napĺňa kvalifikačný pojem páchania danej trestnej činnosti po dlhší čas.».*

III.

III.1. Vyjadrenie krajského súdu:

5. Krajský súd vo svojom vyjadrení k sťažnosti z 12. marca 2024 uviedol, že výhrady proti nevhodne zvoleným formuláciám, ktoré použil okresný súd a ktoré podľa sťažovateľa navodzujú jednoznačné závery, že sťažovateľ skutok spáchal majú racionálny základ. Napriek tomu z materiálneho hľadiska nejde o taký závažný zásah do práva obvineného, ktorý by spochybňoval rozhodnutie okresného súdu a bol podkladom na jeho zrušenie a prepustenie obvineného z väzby.

6. Ak dôjde k porušeniu zásady prezumpcie nevinny formuláciou, ktorá evokuje spáchanie skutku obvineným, to nemôže automaticky vyústiť do konštatovania nezákonnosti väzby, pokiaľ je rozhodnutie o väzbe ústavne udržateľné zachovaním materiálnych a formálnych dôvodov väzby. Porušenie zásady prezumpcie nevinny by bolo relevantné pri namietaní porušenia práva na spravodlivý proces v rozhodnutí o merite veci. Je nevyhnutné vnímať rozdiel medzi výrokmi, ktoré vyjadrujú názor, že daná osoba je vinná, a výrokmi, ktoré iba vyjadrujú stav podozrenia. Tiež je nutné vnímať každé takéto vyjadrenie v kontexte celého odôvodnenia a nevnímať ho izolovane. Dôležité je napokon, či použité formulácie netvorí iba podklad pre ustálenie jednej

z materiálnych podmienok väzby, čiže či sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený.

III.2. Replika sťažovateľa:

7. Sťažovateľ nevyužil možnosť vyjadriť sa k vyjadreniu krajského súdu.

IV.

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdené porušenie základného práva podľa čl. 50 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru predstavujúcich zásah do prezumpcie nevinu napadnutým uznesením krajského súdu.

9. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že právomoc ústavného súdu vo vzťahu k rozhodovaniu všeobecných súdov vo väzobných veciach je daná len na preskúmanie dôvodu a spôsobu obmedzenia osobnej slobody, t. j. či proti osobe, ktorá sa berie do väzby, bolo vznesené obvinenie, rozhodnutie o väzbe sa odôvodnilo aj skutkovými okolnosťami, o väzbe rozhodoval súd, obvinený bol vzatý do väzby pre konkrétne skutočnosti, resp. že osoba bola vzatá a držaná vo väzbe len na čas dovolený zákonom, resp. konkrétnym rozhodnutím väzobného súdu o predĺžení väzby. Teda úlohou ústavného súdu je sledovať, či všeobecné súdy v namietaných rozhodnutiach správne aplikujú právo, či dané rozhodnutia sú odôvodnené a či nenesú znaky arbitrárnosti vyúsťujúce do porušenia niektorého zo základných práv a slobôd (III. ÚS 271/07, II. ÚS 464/2011).

10. Do obsahu právomocí ústavného súdu však nepatrí preskúmať postup, ako aj správnosť skutkových a právnych záverov všeobecných súdov, ktoré viedli k záveru o existencii zákonného dôvodu na vzatie do väzby. Tento postup skúma opravný súd v riadnom inštančnom postupe, ktorý je funkčne usporiadaný na preskúmanie obsahu trestného spisu, súvisiacich listín, podaní obvineného a prípadne aj ďalších dôkazov osvedčujúcich použitie takéhoto zabezpečovacieho prostriedku, akým je väzba v trestnom konaní (II. ÚS 76/02). Teda ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nekoná ako súd tretej alebo štvrtej inštancie, ale jeho úlohou je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 165/02).

11. Rozhodnutie o väzbe nie je rozhodnutím o vine či nevine obvineného. Súd sa pri rozhodovaní o väzbe nezameriava na hodnotenie viny obvineného, obhajoby obvineného alebo dôkazov spôsobom upraveným v § 2 ods. 12 Trestného poriadku. Súd pri rozhodovaní o väzbe skúma predovšetkým to, či sú splnené materiálne a formálne podmienky rozhodnutia o väzbe (II. ÚS 626/2016).

12. Nosnou námietkou sťažovateľa je tvrdenie o porušení prezumpcie nevinu tým, že napriek tomu, že mu dosiaľ nebola preukázaná vina za spáchanie uvedeného skutku, bol obmedzený na osobnej slobode. K tomu je možné dodať len toľko, že väzobné stíhanie predchádza meritórnemu rozhodnutiu o vine. Ak by to bolo naopak, popieralo by to samotný preventívny účel väzby. Je výsostným právom, ale aj povinnosťou všeobecného súdu skúmať všetky okolnosti spôsobilé vyvrátiť alebo potvrdiť existenciu skutočného verejného záujmu odôvodňujúceho so zreteľom na prezumpciu nevinu výnimku z pravidla rešpektovania osobnej slobody a uviesť ich v rozhodnutiach o väzbe [rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci Tóth v. Rakúsko, 1991].

13. Ústavný súd považuje za potrebné zvýrazniť, že v každom jednotlivom prípade tvrdeného porušenia základného práva na osobnú slobodu je povinný pri svojom rozhodovaní prihliadať na konkrétne okolnosti preskúmavanej veci (II. ÚS 353/06, II. ÚS 142/07, II. ÚS 80/08, I. ÚS 59/2016, taktiež aj rozsudky ESĽP vo veciach Letellier v. Francúzsko z 26. 6. 1991, Annuaire, č. 207; Navarra v. Francúzsko z 23. 11. 1993, Annuaire, č. 273-B a ďalšie).

14. Ústavný súd dodáva, že na strane sťažovateľa boli (v tom čase) splnené tak formálne podmienky väzby (existencia uznesenia o vznesení obvinenia, podanie návrhu prokurátora na vzatie sťažovateľa do väzby), ako aj materiálne podmienky väzby (existencia dôvodného podozrenia zo spáchania stíhaného trestného činu a existencia konkrétneho zákonom ustanoveného dôvodu väzby).

15. K vyjadreniu krajského súdu, kde zosumarizoval podstatné dôvody na aplikovanie väzby smerujúcej k zabráneniu pokračovania v už „zabehnutej“ drogovej trestnej činnosti, z ktorej je sťažovateľ dôvodne podozrivý, najmä v dôsledku výpovedí svedkov a spoluobvinených, ústavný súd dodáva, že ich nemožno ignorovať. V prípade rozhodnutia o väzbe ide o posudzovanie pravdepodobnosti spáchania trestného činu, nie definitívne konštatovanie o vine vo veci samej. Preto nevhodná formulácia textu v uznesení o vzatí do väzby či v inom podklade trestného stíhania nemôže byť dostatočným dôvodom na prepustenie obvineného z väzby.

16. Pokiaľ ide o neaplikovanie nahradenia väzby, o tom by sa dalo uvažovať vo vzťahu k „útekovej“ väzbe, no v prípade hrozby pokračovania v trestnej činnosti by bolo absolútne neúčinné. Princíp proporcionality tu možno vzhľadom na obzvlášť závažný zločin, z ktorého je sťažovateľ podozrivý, považovať za zachovaný.

17. Ústavný súd konštatuje, že záver, ku ktorému krajský súd dospel, nemožno na základe uvedeného označiť za svojvoľný (arbitráry). Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nestačí na prijatie záveru o zjavnej arbitrárnosti napadnutého uznesenia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom.

18. Napadnuté uznesenie krajského súdu nie je poznačené zjavným omylom, zároveň je akceptovateľným spôsobom odôvodnené a dáva jasnú odpoveď na všetky relevantné námietky a argumenty, ktoré uplatnil sťažovateľ. Napadnuté uznesenie krajského súdu nebolo spôsobilé porušiť základné práva a práva sťažovateľa, ktoré označil v ústavnej sťažnosti. Ústavný súd preto ústavnej sťažnosti sťažovateľa nevyhovuje.

19. Keďže ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovel, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. apríla 2024

Robert Šorl
predseda senátu